7. Veda Haccı ve Veda Hutbesi

Hicretin dokuzuncu yılında Âl-i İmrân suresinin doksan yedinci ayetinin nazil olmasıyla birlikte hac Müslümanlara farz kılınmış oldu. Bunun üzerine Allah Resulü(s.a.v), Hz. Ebu Bekir'i hac emiri olarak Mekke'ye gönderdi. Ardından nazil olan Tevbe suresindeki hükümleri[115] hacca gelen insanlara açıklaması için Hz. Ali'yi de peşlerinden yola çıkardı. Hz. Peygamber, müşriklere ültimatom verilen bu hac mevsiminden bir yıl sonra bizzat kendisi hac niyetiyle yola çıkacağını Müslümanlara duyurarak onlardan da hazırlık yapmalarını istedi.[116]

SAHABENİN DİLİNDEN

İbn Abbas şöyle rivayet eder: "Resulullah dört umre yapmıştır. Umretü'l-hasr denilen Hudeybiye, ertesi sene yapılan Umretü'l-kaza, Umretü'l-Cî'râne ve dördüncüsü haccıyla birlikte yaptığı umredir."

(İbn Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 155.)

Hz. Muhammed(s.a.v.) ile haccetmek isteyenler Medine'de toplandılar. Allah Resulü(s.a.v) ailesinin yanı sıra muhacir, ensar ve diğer Arap kabilelerinden pek çok Müslümanla birlikte Medine'den ayrıldı. Hz. Peygamber ve kafile Zülhuleyfe'de ihrama girdikten sonra Zilhicce'nin dördüncü günü Mekke'ye ulaştı. Kâbe'yi tavaf eden Allah Resulü(s.a.v) iki rekât namaz kılarak Safâ ve Merve arasında sa'y yaptı. Zilhicce'nin sekizinci günü Mekke'den ayrılıp Mina'ya gitti. Ertesi sabah Müzdelife'den geçerek Arafat'a vardı. Orada vakfe için toplanmış olan yüz yirmi bin kişiye hitap etti. Hac menasikini tamamladıktan sonra Medine'ye dönmek üzere Mekke'den ayrıldı.[117]

Görsel 4.13: *Çağları aşan sesleniş: Veda Hutbesi (Minyatür: Zehra Çekin)*

Hz. Peygamber, Veda Haccı esnasında Arafat, Mina ve Akabe gibi yerlerde farklı zamanlarda Müslümanlara kısa ve veciz bir üslup ile hitap etmiş Rebîa b. Ümeyye gibi gür sesli münadiler ile cümlelerini daha uzaktakiler için tekrar ettirmiştir. Resul-i Ekrem'in âdeta bir vedalaşma anlamına gelen sözlerini serdettiği hutbeleri için İbn Abbas(r.a.), "Allah'a yemin ederim ki bu sözler Resulullah'ın ümmetine vasiyetidir. Burada bulunanlar bulunmayanlara tebliğ etsin." demiştir. Hz. Peygamber'in hutbelerinde üzerinde durduğu hususlar bütün insanlık için evrensel mesajlar niteliğinde olmakla birlikte esas itibariyle Allah'ın(c.c.) affetmeyeceği iki büyük günah olan şirk ve kul hakkına vurgu yapar. Zira tevhid ve Allah'a(c.c.) itaatin gerekliği ile şirkten uzaklaştırılmak istenen insana; can ve mal güvenliği, kan davalarının kaldırılması, suçun şahsiliği, emanete riayet, eşlerin birbiri üzerindeki hakları, müminlerin kardeş ilan edilmesi ve daha birçok hukuki meseleye yapılan vurgu ile de kul hakkına dikkat etmesi gerektiği hatırlatılır.[118]

115 Bu hükümlere göre bu yıldan sonra hiçbir müşrik hac yapamayacaktır. Kimse Kâbe'yi çıplak tavaf etmeyecektir. Kimin Resulullah ile bir antlaşması varsa süresi doluncaya kadar geçerlidir.
116 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 153-154.
117 Vâkidî, Meğâzî, C 3, s. 1088-1115; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 157-168.
118 Bünyamin Erul, "Veda Hutbesi", DİA, C 42, s. 591-593.

VEDA HUTBESİ

"Hamd ve şükür Allah'a mahsustur. Biz O'na hamd eder ve O'ndan yardım ister, affımızı O'ndan diler ve O'na yöneliriz. Nefislerimizin şerrinden, fiillerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah kimi doğru yola iletirse, artık o kimse için sapıklık olmaz, kimi de sapıklığa sevk ederse, o kimse için doğru yola sevk eden kalmamıştır. Allah'tan başka ilah olmadığına, O'nun tekliğine ve denginin bulunmadığına şehadet ederim. Yine ben şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

Ey Allah'ın kulları! Sizlere Allah'tan korkmanızı ve O'na itaatte bulunmanızı tavsiye ve teşvik ederim. Bu suretle en iyi ve hayırlı olan bir şey ile sözlerime başlamak istiyorum:

Ey İnsanlar! Size açıkladığım şeyleri dinleyin. Zira bilmiyorum, bu yıldan sonra bulunduğum bu yerde belki de sizlerle tekrar buluşamayacağım.

Ey İnsanlar! Kanlarınız, mallarınız, haysiyet ve şerefiniz Rabbinizle buluşacağınız güne kadar bu yerin bu ayın ve bu günün mukaddes olması gibi mukaddestir. Dikkat edin tebliği ettim mi? Ey Allah'ım sen şahit ol. Elinin altında bir şey bulunduran kimse, onu kendisine emanet eden şahsa iade etmelidir. Artık cahiliye devrinde mevcut olan faiz kaldırılmıştır... Cahiliye Dönemi'nin kan davaları da kaldırılmıştır... Kasten adam öldürmenin cezası kısastır...

Ey İnsanlar! Gerçekten şeytan, sizin bu ülkenizde kendisine tapılmaktan ümidini kesmiş bulunuyor. Fakat o, bunun dışındaki iş ve davranışlarınızdan önemsiz saydıklarınızdan kendisine tabi olmanızdan memnuniyet duyacaktır...

Ey İnsanlar! Hanımlarınızın sizin üzerinizde hakkı bulunduğu gibi sizin de onlar üzerinde hakkınız vardır... Sizler onları Allah'ın bir emaneti olarak almış bulunuyorsunuz. Kadınlar hususunda Allah'tan korkup çekinin ve onlara en iyi bir tarzda davranın. Dikkat edin. Tebliğ ettim mi? Allah'ım sen şahit ol.

Ey İnsanlar! Müminler ancak kardeştir. Benden sonra küfre sapıp birbirinizi boğazlar hâle gelmeyin. Ey! İnsanlar Rabbiniz bir, atanız birdir. Hepiniz Âdem'den türediniz. Âdem ise topraktan yaratılmıştır... Bir Arap'ın Arap olmayana üstünlüğü yoktur; varsa bu ancak takva yönündendir. Tebliğ ettim mi? Allah'ım sen şahit ol.

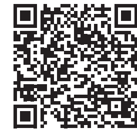
Burada bulunanlar bulunmayanlara sözlerimi ulaştırsın. Allah muhakkak ki her varisin mirastan olan hissesini tayin ve tespit etmiştir... Allah'ın selamı üzerinize olsun."

(Muhammed Hamidullah, el-Vesâiku's-siyâsiyye, s. 360-368.)

Veda Hutbesi'nin işaret dili ile sunumuna yandaki linkten ulaşabilirsiniz.

Veda Hutbesi ile ilgili videoya yandaki linkten ulaşabilirsiniz.

YORUMLAYALIM

Veda Hutbesi'nde ifade edilen evrensel mesajlar nelerdir? Günümüz hak ve özgürlükleri ile karşılaştırarak sonuçlarını yorumlayınız.